

Seat No. : _____

XR-108

B.A. (Sem. II)

April-2013

Economics, Core 112

(Indian Economy)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

૧. (અ) મોટા કદના ઉદ્યોગો એટલે શું ? ભારતમાં મોટા કદના ઉદ્યોગોનું મહત્ત્વ સમજાવો. ૭
- અથવા**
- ભારતમાં નાના પાયાના ઉદ્યોગોનું મહત્ત્વ સમજાવો.
- (બ) ભારતમાં ખાનગીકેત્રનું મહત્ત્વ સમજાવો. ૭
- અથવા**
- ભારતમાં જાહેરકેત્રની મર્યાદાઓ સમજાવો.
૨. (અ) ભારતમાં વાહનવ્યવહારનું મહત્ત્વ જણાવો. ૭
- અથવા**
- ભારતની રાષ્ટ્રીય આવક અને રોજગારીમાં સેવાકેત્રનો ફાળો જણાવો.
- (બ) અસંગઠિત ક્ષેત્રની સલામતી માટે ભારત સરકારે લીધેલાં કેટલાંક મહત્ત્વનાં પગલાં જણાવો. ૭
- અથવા**
- ભારતના અસંગઠિત ક્ષેત્રનો રાષ્ટ્રીય આવક અને રોજગારીમાં ફાળો જણાવો.
૩. ટૂંકનોંધ લખો : ૧૬
- (૧) ભારતમાં ઉદ્યોગોનો રોજગારીમાં ફાળો.
- અથવા**
- ઉદ્યોગોનું ઉપયોગ આધારિત વર્ગીકરણ ટૂંકમાં સમજાવો.
- (૨) ભારતની રાષ્ટ્રીય આવક અને રોજગારીમાં જાહેરકેત્રનો ફાળો જણાવો.
- અથવા**
- ભારતમાં ખાનગીકેત્રની મર્યાદાઓ સમજાવો.
- (૩) ભારતમાં ઊર્જાકેત્રે પ્રગતિ જણાવો.
- અથવા**
- ભારતમાં સંદેશાવ્યવહાર ક્ષેત્રે પ્રગતિ જણાવો.
- (૪) ઉદ્યોગકેત્રના અસંગઠિત શ્રમિકોની સમસ્યાઓ જણાવો.
- અથવા**
- ખેતીકેત્રના અસંગઠિત શ્રમિકોની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.

૪. ટૂંકમાં જવાબ આપો : (ગમે તે છ)
- ૧૨
- (૧) ગૂહઉદ્યોગો એટલે શું ?
 (૨) મોટા કદના ઉદ્યોગો એટલે શું ?
 (૩) આંતરમાળખાના ઉદ્યોગોનો અર્થ આપો.
 (૪) જાહેરક્ષેત્રનો અર્થ સમજાવો.
 (૫) સેવાક્ષેત્રનો અર્થ આપો.
 (૬) ભારતીય ખેતમજૂરની વ્યાખ્યા આપો.
 (૭) પ્રાથમિક વિભાગની આર્થિક પ્રવૃત્તિઓ જણાવો.
 (૮) અસંગઠિત બજારનો અર્થ આપો.

૫. સાચો ઉત્તર પસંદ કરો :
- ૧૪
- (૧) ઉદ્યોગોનું વર્ગીકરણ _____ પ્રકારે કરવામાં આવે છે.
 (અ) બે (બ) ત્રણ (ક) ચાર
- (૨) ભારતમાં આર્થિક સુધારા _____ ની ઔદ્યોગિક નીતિથી અમલી બન્યા.
 (અ) ૧૯૮૦ (બ) ૧૯૯૧ (ક) ૧૯૯૫
- (૩) આંતરમાળખાના મુખ્ય _____ ઘટકો છે.
 (અ) ત્રણ (બ) ચાર (ક) પાંચ
- (૪) અતિ નાના એકમો માટે _____ રોકાણ મર્યાદા છે.
 (અ) ૧૦ લાખ (બ) ૨૦ લાખ (ક) ૨૫ લાખ
- (૫) ૧૯૫૧માં ભારતમાં _____ જાહેર સાહસો હતા.
 (અ) પાંચ (બ) સાત (ક) નવ
- (૬) ભારતનું જાહેરક્ષેત્રનું _____ સાહસ 'નવરત્ન' તરીકે ઓળખાય છે.
 (અ) ઈન્ડીયન ઓઈલ (બ) ઈન્ડીયન પેટ્રોકેમિકલ (ક) વિદેશ સંચાર
- (૭) પ્રજાના કલ્યાણ માટે _____ ક્ષેત્ર જરૂરી છે.
 (અ) ખાનગી (બ) જાહેર (ક) સંયુક્ત
- (૮) ભારત સરકારનું સૌથી મોટું જાહેર સાહસ _____ છે.
 (અ) રેલ્વે (બ) ટેલિકોમ (ક) એર ઈન્ડિયા
- (૯) વાહનવ્યવહારનું _____ વર્ગમાં વિભાજન કરવામાં આવે છે.
 (અ) ત્રણ (બ) ચાર (ક) પાંચ
- (૧૦) નવી સંદેશાવ્યવહાર નીતિ _____ માં અમલી બની.
 (અ) ૧૯૯૪ (બ) ૧૯૯૭ (ક) ૧૯૯૯
- (૧૧) નાગરિક ઉડ્ડયન ખાતાની રચના _____ વર્ષમાં કરવામાં આવી.
 (અ) ૧૯૨૭ (બ) ૧૯૩૦ (ક) ૧૯૪૦
- (૧૨) ભારતમાં લઘુત્તમ વેતન ધારો _____ માં ઘડવામાં આવ્યો.
 (અ) ૧૯૪૮ (બ) ૧૯૫૨ (ક) ૧૯૭૦
- (૧૩) સામાજિક સલામતીના કાયદા _____ શ્રમિકોને લાગુ પડે છે.
 (અ) અસંગઠિત ક્ષેત્રના (બ) સંગઠિત ઉદ્યોગોના (ક) નાના ઉદ્યોગોના
- (૧૪) સંગઠિત ક્ષેત્રના ઉદ્યોગોમાં _____ મૂડી રોકાણ થાય છે.
 (અ) વધુ (બ) મધ્યમ (ક) ઓછું

Seat No. : _____

XR-108

B.A. (Sem. II)

April-2013

Economics, Core 112

(Indian Economy)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (a) What are large scale industries ? Explain the importance of large scale industries in India. 7

OR

Explain the importance of small scale industries in India.

- (b) Explain the importance of private sector in India. 7

OR

Give limitations of public sector in India.

2. (a) Explain importance of transportation in India. 7

OR

Give contribution of service sector in national income and employment in India.

- (b) Mention some important measures undertaken by the Government of India to improve the condition of unorganized sector. 7

OR

Explain the contribution of unorganized sector in national income and employment in India.

3. Write short notes : 16

- (1) The contribution of industries in employment in India.

OR

Explain in brief, the use based classification of industries.

- (2) The contribution of public sector in national income and employment in India.

OR

Give limitations of private sector in India.

- (3) Explain the progress of energy sector in India.

OR

Explain the progress of telecommunication sector in India.

- (4) Describe the problems of unorganized labourers in industrial sector.

OR

Explain the characteristics of unorganized labourers of agricultural sector.

4. Answer in short (any **six**) : 12
- (1) What is cottage industries ?
 - (2) What are large scale industries ?
 - (3) Give meaning of infrastructural industries.
 - (4) What is meant by public sector ?
 - (5) What is meant by service sector ?
 - (6) Define Indian agricultural labourer.
 - (7) Give economic activities of primary sector.
 - (8) Give meaning of 'unorganized sector'.
5. Choose the right answer : 14
- (1) Industries are classified in _____ types.
(a) two (b) three (c) four
 - (2) Economic Reforms in India have taken place since _____ Industrial Policy.
(a) 1980 (b) 1991 (c) 1995
 - (3) Main components of infrastructure are _____.
(a) three (b) four (c) five
 - (4) Investment limit for tiny units is _____.
(a) 10 lakh (b) 20 lakh (c) 25 lakh
 - (5) Public enterprises in India were _____ in 1951.
(a) five (b) seven (c) nine
 - (6) _____ enterprise of public sector has been identified as Navratna of India.
(a) Indian Oil
(b) Indian Petrochemical
(c) Videsh Sanchar
 - (7) _____ sector is necessary for the welfare of public.
(a) Private (b) Public (c) Joint
 - (8) _____ is the biggest public enterprise of Government of India.
(a) Railway (b) Telecom (c) Air India
 - (9) Transport system is classified in _____ types.
(a) three (b) four (c) five
 - (10) The new telecommunication policy was implemented in _____.
(a) 1994 (b) 1997 (c) 1999
 - (11) Civil Aviation Department was established in the year _____.
(a) 1927 (b) 1930 (c) 1940
 - (12) In India the Minimum Wages Act was implemented in _____.
(a) 1948 (b) 1952 (c) 1970
 - (13) Acts of social security are applicable to _____ workers.
(a) unorganized sector
(b) organized industries
(c) small scale industries
 - (14) The investment in organized industries is _____.
(a) big (b) medium (c) less